

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

МАЙСТЕРНІСТЬ АРГУМЕНТАЦІЇ ТА НОРМИ СЛОВЕСНОЇ КУЛЬТУРИ

підготовки здобувачів
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності В 11 Філологія

освітньо-наукової програми
Поліпарадигмальність іншомовних дискурсів

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «МАЙСТЕРНІСТЬ АРГУМЕНТАЦІЇ ТА НОРМИ СЛОВЕСНОЇ КУЛЬТУРИ» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Розробник:

Рогач О.О., професор кафедри прикладної лінгвістики, к.ф.н., професор.

Погоджено

Гарант освітньо-наукової програми:

Крисанова Т.А.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики, протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри:

доц. Калиновська І.М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність В11 Філологія Освітньо-наукова програма "Поліпарадигмальність іншомовних дискурсів"	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
ІНДЗ: <u>є/немає</u>		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Лабораторні ____ год.
Мова навчання		Індивідуальні ____ год.
	Самостійна робота 88 год.	
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: залік	
	Англійська/українська	

II.

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рогач Оксана Олексіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	професор кафедри прикладної лінгвістики
Посада	професор
Контактна інформація	м.т. (096)5612665
	oksanarog@vnu.edu.ua,
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi
	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ВОК.

Силабус вибіркового освітнього компонента «МАЙСТЕРНІСТЬ АРГУМЕНТАЦІЇ ТА НОРМИ СЛОВЕСНОЇ КУЛЬТУРИ» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальності В 11 Філологія, освітньо-наукової програми Поліпарадигмальність іншомовних дискурсів.

Вивчення цього ВОК слугуватиме формуванню в здобувачів знань про мистецтво публічного мовлення, уможливить здобуття практичних навичок презентації, обґрунтування, аргументації,

доведення та переконання, а також проведення наукових дискусій у різних риторичних ситуаціях з дотриманням норм словесної культури, академічності та етики наукових досліджень.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання ВОК «Майстерність аргументації та норми словесної культури» є оволодіння професійними навичками ведення наукових дискусій, представлення власних досліджень та їхніх результатів, підготовки й організації публічних виступів та презентацій, а також вивчення основних принципів успішної наукової дискусії з дотриманням норм словесної культури, академічного мовлення та аргументації.

Завданнями ВОК є навчити ЗО виконувати наступне: розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності та проведення наукових досліджень; спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово з дотриманням норм культури мовлення; брати участь у різних жанрах наукового дискурсу із застосуванням основних законів риторики; бути переконливим, толерантним, відкритим до іншості, критичним і самокритичним; уміти оволодівати сучасними знаннями, провадити пошук, опрацювання та аналіз інформації з різних джерел; абстрактно мислити, аналізувати та синтезувати інформацію; застосовувати здобуті риторичні навички у практичних ситуаціях; проводити дослідження на належному рівні з дотримання принципів наукової аргументації, верифікації та доброчесності; брати участь у міжнародній науковій комунікації, яка базується на умовах рівності мов світу та їхніх носіїв; надавати консультації з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

3. Soft skills: У процесі вивчення ОК «Майстерність аргументації та норми словесної культури» здобувачі освіти можуть здобути та розвинути наступні особистісні навички: критичне мислення та аналітичність, комунікативні навички (аналіз дискурсу, прагматики, стилістики), командна робота, креативність, самоорганізація і тайм-менеджмент, толерантність та культурна чутливість, емоційний інтелект та емпатія, вміння слухати та адаптуватися, політична коректність та доброчесність.

4. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Аргументація та норми словесної культури						
Тема 1. Поняття аргументації та її роль у професійній комунікації.	14	2	2	9	1	ДС, ДБ, РЗ/К 3+3+4

Структура аргументу: теза, аргументи, демонстрація. Види аргументів та вимоги до них.						
Тема 2. Доказ і його структура. Види доказів. Спростування: способи та прийоми.	12		2	9	1	ДС, ДБ, РЗ/К 3+3+4
Тема 3. Логічні закони мислення та їх значення для аргументації. Логічні помилки в аргументації. Софізми та маніпуляції в мовленні.	12	2	2	8		ДС, ДБ, РЗ/К 3+3+4
Тема 4. Риторика як наука і мистецтво переконання. Етос, пафос, логос у структурі переконування. Риторичні стратегії і тактики.	12	2		9	1	
Тема 5. Критичне мислення як умова ефективної аргументації. Полеміка та культура ведення дискусії.	12		2	9	1	ДС, ДБ, РЗ/К 3+3+4
Тема 6. Поняття мовної норми. Ознаки літературної мови. Орфоепічні норми сучасної української мови.	12	2		9	1	
Тема 7. Лексичні норми. Типові лексичні помилки. Морфологічні норми та типові порушення.	12		2	9	1	ДС, ДБ, РЗ/К 3+3+4
Тема 8. Синтаксичні норми сучасної української мови. Вимоги до аргументованого есе.	12		2	9	1	ДС, ДБ, РЗ/К 3+3+4
Тема 9. Стилістична доречність мовлення. Мовленнєвий етикет у професійному спілкуванні.	12	2		9	1	

Культура ділового та академічного мовлення.						
Тема 10. Академічна доброчесність та правила цитування.	10		2	8		ДС, ДБ, РЗ/К 3+3+4
Разом за модулем 1	120	10	14	88	8	70
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Контрольна робота (аналітичне есе)						30
Всього годин/Балів		10	14	88	8	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

2. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Що таке аргументація? У чому її відмінність від переконування та маніпуляції?
2. Структура аргументації: теза, аргументи, демонстрація. Охарактеризуйте кожен елемент.
3. Види аргументів (факти, приклади, статистика, авторитет, аналогія тощо).
4. Логічні помилки (софізми): поняття та найпоширеніші різновиди.
5. Що таке контраргументація та як правильно її будувати?
6. Етичні принципи аргументування в публічному спілкуванні.
7. Риторичні засоби посилення аргументації.
8. Особливості академічної аргументації.
9. Поняття мовної норми та її види.
10. Орфоепічні, лексичні, граматичні та стилістичні норми сучасної української мови.
11. Типові мовні помилки у публічному мовленні.
12. Культура усного мовлення: вимоги до дикції, інтонації, темпу.
13. Етикет мовлення та мовна толерантність.
14. Канцеляризми та штампи: як їх уникати?
15. Вплив емоційності та експресії на якість мовлення.

IV. Політика оцінювання

При вивченні ОК «Риторико-комунікативна культура фахівця-філолога» здобувач освіти виконує завдання згідно з силабусом. Ці види діяльності оцінюються балами, розподіл яких описано у *Таблиці 2*.

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з [Положенням про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08 2025 року](#).

Оцінювання здійснюють за 100-бальною шкалою у системі ECTS із переведенням у лінгвістичну шкалу. За умови відсутності на заняттях з поважних причин ЗО має можливість набрати необхідну кількість балів шляхом самостійного виконання завдань для самостійної роботи та усних відповідей на питання з планів семінарських занять.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за два змістових модулі (ЗМ), становить 100 балів. Рівень знань здобувача освіти за поточний контроль фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля/теми.

Під час навчання здобувач освіти повинен дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників освітнього процесу.

Якщо здобувач освіти бажає покращити оцінку за аудиторну роботу, то він/вона може добрати бали, виконавши індивідуальне завдання (презентація, тези, наукова стаття, виступ на конференції тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Політика щодо академічної доброчесності унормована в [Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#), згідно з яким учасники освітнього процесу мають усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися розкладу навчального процесу, зокрема заборонено списування під час тесту (у т. ч. із використанням мобільних телефонів). Здобувачу освіти необхідно складати всі завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не публікувати відповідей до тесту та письмових завдань; зазначати джерела інформації та посилатися на роботу інших авторів у разі використання результатів їхньої роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно погіршити чи покращити результати інших здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. У разі відсутності з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародна академічна мобільність) на лекційному чи

семінарському занятті здобувач освіти самостійно проходить пропущену тему/теми й може звернутися за консультацією до викладача. Матеріал пропущеного семінарського заняття здобувач освіти за погодженням з викладачем може відпрацювати в онлайн/офлайн-форматі (відповідно до затвердженого графіку консультацій кафедри прикладної лінгвістики), але не пізніше прикінцевого заняття.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою (див. [Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 8 «Апеляція результатів підсумкового контролю»). Оцінювання рівня знань здобувачів також регулюється [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно з [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#), здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль – залік – здійснюється викладачем і виставляється на основі накопичених 30 балів протягом вивчення ОК. Максимальна кількість балів – 100. У випадку незадовільної підсумкової оцінки здобувач освіти перескладає залік з освітнього компоненту у період, визначений розкладом залікової сесії.

Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в заліково-екзаменаційну відомість.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	

60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перекладання)

Питання до заліку

- Поняття аргументації та її роль у професійній комунікації.
- Структура аргументу: теза, аргументи, демонстрація.
- Види аргументів та вимоги до них.
- Доказ і його структура. Види доказів.
- Спростування: способи та прийоми.
- Логічні закони мислення та їх значення для аргументації.
- Логічні помилки в аргументації.
- Софізми та маніпуляції в мовленні.
- Критичне мислення як умова ефективної аргументації.
- Риторика як наука і мистецтво переконання.
- Етос, пафос, логос у структурі переконування.
- Риторичні стратегії і тактики.
- Полеміка та культура ведення дискусії.
- Публічний виступ: структура і принципи підготовки.
- Вербальні та невербальні засоби впливу на аудиторію.
- Поняття мовної норми. Ознаки літературної мови.
- Орфоепічні норми сучасної української мови.
- Лексичні норми. Типові лексичні помилки.
- Морфологічні норми та типові порушення.
- Синтаксичні норми сучасної української мови.
- Стилістична доречність мовлення.
- Мовленнєвий етикет у професійному спілкуванні.
- Культура ділового та академічного мовлення.
- Академічна добросовісність та правила цитування.
- Вимоги до аргументованого есе.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Данилюк Н. О., Рогач О. О. Формування мовної особистості Агатангела Кримського. *Культура слова. Culture of the Word*. 2021. Вип. 95. С. 17–29.
2. Данилюк О. К., Рогач О. О. Формування риторичної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. *Acta Paedagogica Volynienses*, 2021. Вип. 1. С. 57–60.
<https://doi.org/10.32782/apv/2021.1.10>

3. Овчаров М. Майстер публічних виступів. Київ : Незалежний видавець, 2023. 308 с.
4. Рогач О., Хом'як А. Публічне мовлення та дизайн аудиторії. *Ввічливість. Humanitas*, 2025. № 3. С. 129–137. <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/issue/view/148>
doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.3.17>
5. Семенець О. «У Цій Єдності – Найголовніша Наша Сила...»: Дискурсивні Стратегії Вираження Консолідації Українського Суспільства у Виступах Президента України Володимира Зеленського 2022–2023 Років.» Досвід Війни. Медійно-Дискурсивний Простір Сучасної України, 2024. URL : <https://> «У цій єдності – найголовніша наша сила...»: дискурсивні стратегії вираження консолідації українського суспільства у виступах Президента України Володимира Зеленського 2022–2023.
6. Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Рогач О. О., Бойчук В. М. Педагогічна риторика і комунікативна логіка: термінологічний словник. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 56 с.
<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21309>.
7. Aristotle. Rhetoric. URL: <https://> [The Internet Classics Archive | Rhetoric by Aristotle](https://www.theinternetclassicsarchive.com/rhetoric-by-aristotle/).
8. Chaban N. Collaborative Settings of Co-Creation: Knowledge Diplomacy and Pedagogical Thinking in Communication. [Journal of Technical Writing and Communication](https://doi.org/10.1177/00472816231188652). 2024. Vol. 54. № 2. P. 143-162.
URL : <https://doi.org/10.1177/00472816231188652>.
9. Ovcharov M. Unknown Orator Magazine. URL : <https://> [Unknown Orator Magazine | Ovcharov Institute of Rhetoric](https://www.unknownorator.com/).
10. Schmälzle R., Lim S., Lim Y., Bente G. The Art of Audience Engagement: LLM-Based Thin-Slicing of Scientific Talks. URL : <https://doi.org/10.48550/arXiv.2504.10768>.
11. Shevchenko, I., Matiukhina, Y., & Drazdauskienė, M. L. The evolution of the English small talk: a cognitive-pragmatic analysis. *Cognition, Communication, Discourse*. 2021. Vol. 23. P. 87-98. URL : <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2021-23-06>.
12. Usera D. Audience Engagement Techniques in Oral Presentations. URL : <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/23294906231190575>.